

59 עֲלִיתָן לְהַאכִּילָם לְאַדָּם צְרִיבוֹת הַקֶּשֶׁר שְׁנֵי בָמִים, וְלֹא אוֹמְרִים
 60 שֶׁהִדְחָה הָרֶאשׁוֹנָה מִכְשִׁירָתָם. וְאִם כֵּן, גַּם חָלַב שְׁחוּטָה בַּכִּפְרִים לֹא
 61 תְּהִיָּה הַשְּׁחִיטָה מִכְשִׁירָתָהּ שֶׁהִי הִיָּתָה הַשְּׁחִיטָה קוּדָם שֶׁחָשַׁב עֲלֵיו
 62 לֹאכִילָהּ. וְנִפְנִי טַעֲנָה זֶה חֹזֵר רַבִּי עֲקִיבָא לְהִוִּיתִי שׁוֹנֵה דִּין זֶה בְּרַבִּי
 63 יְהוּדָה, שֶׁחָלַב בְּהֵמָה שְׁחוּטָה בַּכִּפְרִים שֶׁחָשַׁב עֲלֵיו לֹאכִילָהּ צָרִיךְ
 64 הַכֹּשֶׁר נֹסֵף. וּבִסְבְּרָא זֶה נַחֲלָקוּ רַבִּי מַאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, מָר סָבֵר לֵה
 65 בְּמִעְקָרְתָּא – רַבִּי מַאִיר סָבֵר כְּפִי שֶׁסָּבֵר רַבִּי עֲקִיבָא בְּתַחֲלִילָהּ, שֶׁהַכֹּשֶׁר
 66 שֶׁנֶּעֱשֶׂה קוּדָם שֶׁחָשַׁב עַל הַדָּבָר לֹאכִילָהּ מוֹעִיל לוֹ אַחֵר כִּךָ לְקַבֵּל
 67 טוֹמָא, לְפִיכָךְ מוֹעִילָהּ הַשְּׁחִיטָה לֵאבֵר הַמְדוּלְדֵל לְעִשּׂוֹתָהּ רַאיוּ
 68 לְקַבֵּל טוֹמָא אֶף שֶׁחָשַׁב עֲלֵיו לֹאכִילָהּ רַק אַחֲרֶיהָ. וְיָמַר סָבֵר לֵה
 69 בְּחִוְרָה – וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבֵר כְּפִי שֶׁסָּבֵר רַבִּי עֲקִיבָא לְאַחֵר שֶׁחֹזֵר בּוֹ
 70 הַדְּוָה לְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁהַכֹּשֶׁר שְׁקוּדָם מִחֻשְׁבָּה אֵינוֹ מוֹעִיל,
 71 וְלְפִיכָךְ אֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעִילָהּ לֵאבֵר זֶה לְעִשּׂוֹתָהּ רַאיוּ לְקַבֵּל טוֹמָא.
 72 דְּעָה חֲמִשִּׁית בְּבִיאור מִחְלוֹקֵת רַבִּי מַאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. הַגְּמָרָא לְעִיל
 73 (לה) לומדת מן הכתוב (במדבר כג כד) 'ודם חללים ישתה', שדוקא דם
 74 היוצא בהריגת הבהמה נחשב משקה להכשיר את האוכלין, אבל דם
 75 היוצא מן הבהמה בחייה מחמת מכה אינו מכשיר. כעת מעמידה
 76 הגמרא את מחלוקת התנאים במשנתנו, בדם היוצא מצואר הבהמה
 77 בתחילת שחיטתה, האם מכשיר האבר לקבל טומאה: רב אחא בר ריה
 78 דרב איקא אמר, אין הביאור כדברי רב פפא, ולא לדברי הכל אין
 79 יד להכשיר וצריך האבר להיות מוכשר בפני עצמו, וכאן פנתקנה
 80 תדם בין סימן לסימן קמיפלגי – מחלוקתם היא כגון שחותרך סימן
 81 אחד בעת השחיטה ניתו הדם על האבר, ונתקנה הדם מן האבר קודם
 82 שחתך הסימן השני. מר סבר – רבי מאיר סבר שיטתה לשחיטה
 83 מתחילה ועד סוף – מתחילת החיתוך ועד סופו שם שחיטה עליו,
 84 והאי – הדם שיצא בחיתוך הסימן הראשון דם שחיטה הוא, וכשניתו
 85 על האבר הכשירו. ומר סבר – ורבי שמעון סבר שאינה לשחיטה
 86 אלא לטוף – אין השחיטה נקראת שחיטה אלא בסופה, כסטים
 87 לחתוך את שני הסימנים, והאי דם מכה הוא ואינו מכשיר את
 88 האבר.
 89 דעה ששית בביאור מחלוקתם: רב אחא אמר, בשחיטה מכשרת
 90 ולא דם קמיפלגי – מחלוקתם היא האם הכשר הבהמה בשחיטה
 91 הוא מצד עצם השחיטה, שמתוך שהיא מתירתה באכילה מכשירתה
 92 גם לקבל טומאת אוכלין, או שהכשר הבהמה לקבל טומאה הוא
 93 מצד הדם המרטיב צוארה בשחיטתה, שדינו כשאר משקים
 94 המכשירים לקבל טומאה. רבי מאיר סבר שדם השחיטה מכשיר,
 95 ולפיכך הוכשר גם האבר לקבל טומאה. ורבי שמעון סבר שעצם
 96 השחיטה הוא המכשיר, ולא הדם, וכיון שאין השחיטה מועילה
 97 לאבר להוציאו מכלל אבר מן החי ולהתירו באכילה, גם אינה
 98 מכשרתו לקבל טומאת אוכלין.
 99 לעיל (קכז) ביאר רבה בדעת רבי מאיר, שהבהמה בשחיטה נעשית
 100 יד לאבר להכשירו לקבל טומאה. כעת מסתפק רבה מה דין הבהמה
 101 בחייה לענין זה: פני רבה, פתיה כשהיא עדיין בחייה, לדעת רבי
 102 מאיר מהו שתעשה יד לאבר המדולדל בה, היינו שאם לאחר
 103 שנתדלדל הוכשר האבר במים, ואחר כך נגעה טומאה בבהמה
 104 בחייה, נטמא האבר אף שהבהמה עצמה אינה נטמאת. וכן אם נגעה
 105 טומאה באבר עצמו ונטמא, הנוגע בכל מקום בבהמה בחייה יהיה
 106 נטמא מומתו. מסיקה הגמרא: תיקון.
 107 הגמרא מביאה ספק דומה. בענין דבר המחובר לקרקע האם נעשה
 108 יד להכניס ולהוציא טומאה לדבר התלוש מן הקרקע: אמר אבין,
 109 הרי אמרו חכמים במשנה (עוקצין פ"ב מ"ט), שזרע של קישות שנשטעה
 110 בעצמין שאינו נקוב, שהוא נחשב כתלוש מן הארץ, וההדילה ויצאת
 111 – ויצאו חלק מענפיה חזין לעצמין והם נוטים על הארץ, הרי היא
 112 מהורה כולה, כי הענפים שבחוץ יונקים מהארץ דרך האויר, ומה
 113 שבפנים מחובר אליהם ויונק מהם, ועל ידי זה נחשבת כל הקישות
 114 כמחוברת לארץ וכל המחובר לארץ אינו מקבל טומאה. אמר רבי
 115 שמעון – אבל רבי שמעון חלק על חכמים ואמר, וכי מה מטיבה
 116 לפתח – איזו סיבה יש לטחור את הקישות שבפנים, כי אני סובר שאין

1 רבי מאיר אומר שאם אוחזו בקטן וגדול עולה עמו הרי הוא גוף
 2 אחד פשוטה, לענין שאם יגע בטובל יום באחד מהם ויפסלנו יהיה
 3 השני נפסל עמו, ואם לאו – ואם כשיאחזו בקטן יתלש ממנו, אינו
 4 פשוטה, ואמר רבי יוחנן לתרץ הסתירה, שעיקר שיטת רבי מאיר
 5 שמספיק שבמשיכת הגדול עולה הקטן עמו כדי שיהיה כגוף אחד,
 6 ומה שלא אמר כך לגבי תרומה שנטמאת בטובל יום, כי שם
 7 מוחלפת השיטה – במשנה ההיא בלבד מחליף רבי מאיר שיטתו,
 8 וסובר שאם במשיכת הקטן אין הגדול עולה עמו אין האחד נפסל על
 9 ידי נגיעה בשני. הרי שגם רבי יוחנן ביאר את מחלוקתם כאביו,
 10 שלרבי מאיר כיון שאם אוחזו בגדול יעלה הקטן עמו הרי הוא כמחנה,
 11 ולרבי שמעון אינו כמחנה.

12 הגמרא תמזה מדוע רואה רבי יוחנן את דברי רבי מאיר כסתירה.
 13 תמזה הגמרא: ומאי קושיא היא על רבי מאיר, דילמא שני ליה
 14 לרבי מאיר – אולי רבי מאיר מחלק בין טובול יום שטומאתו קלה,
 15 לשאר טומאות שהן חמורות ממנו, ולכן אמר שלגבי טובול יום אם
 16 אין הגדול נמשך אחר הקטן אינם נחשבים כגוף אחד, אבל לגבי שאר
 17 הטומאות סבר שמספיק שיהיה הקטן נמשך אחר הגדול כדי שיחשבו
 18 כגוף אחד. מתרצת הגמרא: על כרחך אין רבי מאיר מחלק ביניהם,
 19 שהרי תניא, רבי אומר, שלדעת רבי מאיר, אחד נגיעת טובול יום
 20 ואחד נגיעת שאר הטומאות בתרומה דינם שווה, שאם במשיכת אחד
 21 עולה השני עמו הרי הם כגוף אחד.

22 מקשה הגמרא: ודילמא לרבי לא שני ליה – לדעת רבי סובר רבי
 23 מאיר שלגבי נגיעה אין הברל בין טובול יום לשאר הטומאות, ואולם
 24 לדעת התנא שהביא רבי יוחנן לרבי מאיר שני ליה ולכן אמר
 25 שבטובול יום הדבר תלוי אם במשיכת הקטן עולה הגדול עמו, ומדוע
 26 אמר רבי יוחנן שיש סתירה בדבריו. מיישבת הגמרא: אמר רבי
 27 יאשיהו, אכן לא בא רבי יוחנן לומר שיש דאי סתירה בדבריו, אלא
 28 הכי אמר רבי יוחנן, שאם אותה משנה היא לרבי רבי שאמר
 29 שלדעת רבי מאיר אין הברל בין טובול יום לשאר הטומאות, נמצא
 30 שמוחלפת השיטה של רבי מאיר במשנה ההיא, משיטתו בשאר
 31 מקומות.

32 דעה שלישית בביאור מחלוקת רבי מאיר ורבי שמעון. הגמרא לעיל
 33 (קכח) לומדת מהכתוב בטומאת אוכלין (ויקרא יא לח) 'טמא הוא לכם',
 34 שהתיבה 'לכם' מרבה את ידות האוכלין, שאם נגעה בהם טומאה
 35 נטמא האוכל. אמנם נחלקו שם (ע"ט) אם יש יד להכשר, היינו שאם
 36 באו מים על ידות האוכלין הוכשרו האוכלין. כעת תולה הגמרא את
 37 מחלוקת התנאים במשנתנו, בין זה: רבא אמר, אין הביאור כדברי
 38 אביו שמחלוקתם היא האם נחשבים כגוף אחד, כי אפילו אם אינם
 39 כגוף אחד, מכל מקום הבהמה נעשית יד לאבר, אלא פני יד
 40 לטומאה ואין יד להכשר קמיפלגי – מחלוקתם היא האם אף על פי
 41 שיש יד לטומאה אין יד להכשר, או שכשם שיש יד לטומאה כך יש
 42 יד להכשר. מר סבר – רבי שמעון סבר שיש יד לטומאה ואף על פי
 43 כן אין יד להכשר, לפיכך ששהוכשרה לקבל טומאה לא הוכשר
 44 האבר עמה. ומר סבר – ורבי מאיר סבר שיש יד לטומאה ויש יד
 45 להכשר, ולפיכך הוכשר עמה.

46 דעה רביעית בביאור מחלוקתם: רב פפא אמר, אף לרבי שמעון יש
 47 יד להכשר, אלא שכאן מדובר שרק לאחר שחיטתה חשב להאכיל
 48 האבר לגוי, ובהכשר קודם מחשבה קמיפלגי – מחלוקתם היא בכל
 49 דבר שאינו עומד לאכילה אם באו עליו מים ואחרי שיבשו חשב עליו
 50 לאכילה, האם הוכשר. דתני, אמר רבי יהודה, כך היה רבי עקיבא
 51 שונה לנו ומלמדנו, שחלב של בהמה שחוטתה, אם הוא בכפרים,
 52 ששם אפילו הגוים אינם נוהגים לאוכלו מפני שיש להם שם בשר כל
 53 צרכם, צריך מחשבה שיחשוב עליו לאכילה, ואם לא חשב עליו אינו
 54 מקבל טומאת אוכלין, ואולם אין צריך הכשר, מפני שכבר הוכשר
 55 בשחיטה אף שהכשר היה קודם המחשבה. ואמרת רבנן, איך
 56 יתכן שהשחיטה הכשירתה, הרי למדתנו רבנן, שעולשין – מין
 57 ירקות מרים שלקטן – שעקר אותם מן הקרקע והדיחן במים למאכל
 58 בהמה, לא הוכשרו בכך לקבל טומאה, ואם לאחר שיבשו נלקח

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' א

9 הגמרא מביאה ספק דומה, בענין עבודה זרה. הדין הוא שעבודה זרה
10 אסורה בהנאה, וכיון שלדעת רבי שמעון להלן (קכט.) אוכל שנאסר
11 באכילה אין בו טומאת אוכלין, הרי שדבר שנעשה עבודה זרה אינו
12 מקבל טומאת אוכלין שהרי אי אפשר לאוכלו. ומסתפקת הגמרא,
13 האם נעשה יד להכניס ולהוציא טומאה לדבר אחר: אָמַר רַבִּי
14 יְרֵמְיָה, הָרִי אָמְרוּ שֶׁמִּשְׁתַּחֲוֶה לְחִצֵּי שֶׁל הַלְעַת שְׁלִימָה, אָכְרָה –
15 אסר בהנאה את החצי שהשתחוה לו, כדין עבודה זרה. ומעתה כָּעִי
16 רַבִּי יְרֵמְיָה,

1 החלק שבפנים יונק מן הענפים שבחוץ, וממילא אינם כגוף אחד,
2 אֲלֵא החלק הַטָּמֵא שבפנים נשאר בְּטוֹמְאָתוֹ, כלומר ראוי לקבל
3 טומאה, וְהַחֵלֶק הַטָּהוֹר שבחוץ נשאר בְּטָהוֹרָתוֹ. ומעתה כָּעִי אֲבִי
4 לשיטת רבי שמעון, מֵהוּ שְׁתַּעֲשֶׂה הַקִּישוֹת שבחוץ יָד לְחִכְרָתָהּ
5 שבפנים. כלומר, אם תיגע טומאה בענפים שבחוץ, אף שהם עצמם
6 אינם נטמאים מפני שנחשבים כמחברים לארץ, האם הענפים
7 הפנימיים הנמצאים בעציץ שאינו נקוב יהיו נטמאים מחמתם. מסיקה
8 הגמרא: תִּיקוּ.

59 הבהמות מטמאות במיתתן, ומקצת בהמה אינה מטמאה – וחלק מן
60 הבהמות אינן מטמאות במיתתן, ואיזו זו שאינה מטמאה, זו פרשה
61 ששחטה, שאף על פי ששחיתה אינה מתירתה באכילה, מועילה
62 היא לטהרה מידי נבילה. ונמצא שאין פסוק זה מיותר לדרוש ממנו
63 את דין טומאת אבר מן החי.
64 מתרצת הגמרא: אם כן – אם היה הכתוב בא ללמדנו רק את דין
65 טריפה ששחטה, לכתוב רחמנא וכי ימות מבהמה, מאי מן
66 הבהמה, על כרחך שמע מינה תרתי – שני גידים נלמדים מפסוק זה,
67 גם טריפה ששחטה אינה מטמאה, וגם שאבר מן החי נטמא.
68 הגמרא מקשה על רב שאמר שדין אבר מן החי נרמז בפסוק מן
69 הבהמה: אי הכי – אם כוונת הכתוב שאפילו מקצת מן הבהמה
70 שמתה מטמאה, מדוע לא נלמד ממנו אפילו בשר נמי – שגם
71 חתיכת בשר הפורשת מן הבהמה בחייה תהיה מטמאה. מתרצת
72 הגמרא: לא סלקא דעתך – אל תעלה בדעתך לומר כך, כיון דתניא,
73 יכול יהא בשר הפורש מן החי טמא, תלמוד לומר באבר מן החי
74 (שם) וכי ימות מן הבהמה וגו', הזכיר הכתוב באבר מן החי לשון
75 מיתה, ללמדך, מה מיתה על כרחך שאינה עושה חליפין – שאין
76 הבהמה המתה חוזרת לקדמותה, אף כל הנלמד מפסוק זה, כלומר
77 אף טומאת אבר מן החי, הוא דווקא באופן שאינו עושה חליפין,
78 כלומר שנתלש האבר עם העצם שבו ואינו חוזר להתרפאות
79 כבתחילה. אבל בשר הפורש מן החי, אינו מטמא, כיון שבשר אור
80 עולה תחתיו, דברי רבי יוסי [הגלילי]. ורבי עקיבא חולק עליו
81 ואומר, שטהרת הבשר נלמדת ממה שנאמר באותו פסוק מן
82 הבהמה, מה בהמה יש בה גידים ועצמות, אף כל הנלמד מפסוק
83 זה [אבר מן החי] הוא דווקא כשיש בו גידים ועצמות, אבל בשר
84 הפורש מן החי ללא גידים ועצמות אין בו טומאת אבר מן החי. ורבי
85 חולק עליהם ואומר, שהלימוד מלשון הכתוב מן הבהמה הוא
86 באופן אחר, מה בהמה יש בה בשר וגידים ועצמות, אף כל הנלמד
87 מפסוק זה הוא דווקא כשיש בו בשר וגידים ועצמות, אבל בשר בפני
88 עצמו אינו מטמא.
89 מבררת הגמרא: מאי איכא – איזה הבדל יש בין רבי לרבי עקיבא.
90 משיבה הגמרא: איכא בינייהו ארכובא – ההבדל ביניהם הוא לגבי
91 הארכובה התחתונה של רגל הבהמה, שהיא אבר שלם ויש בה גידים
92 ועצמות בלבד. לדעת רבי עקיבא, כיון שיש בה גידים ועצמות הרי זו
93 מטמאת באבר מן החי. ולדעת רבי, כיון שאין בה בשר אינה מטמאת.
94 עוד מבררת הגמרא: בין רבי עקיבא לרבי יוסי הגלילי, מאי איכא
95 בינייהו. משיבה הגמרא: אמר רב פפא, כוליא וניב שפתים איכא
96 בינייהו – ההבדל ביניהם הוא לגבי הכליות והשפה העליונה של
97 הבהמה, שלדעת רבי יוסי הגלילי, אם נתלשו בחייה, מטמאות מדין
98 אבר מן החי, כיון שאינן חוזרות לקדמותן, אבל לדעת רבי עקיבא,
99 כיון שאין בהן גידים ועצמות אינן מטמאות.
100 הגמרא מביאה מחלוקת דומה, לגבי בשר הפורש מן השרץ בחייה:
101 תניא נמי גבי טומאת שרצים, שנחלקו בה כהאי גוונא – כעין זה.
102 שכן שנינו בברייתא, יכול בשר הפורש מן השרצים בחייהם יהא
103 טמא, תלמוד לומר בטומאת שרצים (שם יא לא) וכל אשר יפל עליו
104 מדם פמותרם וטמא וגו', שמכתוב זה נתרבתה טומאת אבר מן החי
105 בשרצים, והזכיר בה הכתוב לשון מיתה, ללמדך, מה מיתה על
106 כרחך שאינה עושה חליפין – שאין השרץ המת חוזר לקדמותו, אף
107 כל הנלמד מפסוק זה, כלומר אף טומאת אבר שנתלש מן השרץ
108 בחייו, הוא דווקא באופן שאינה עושה חליפין, אבל בשר הפורש
109 ממנו בחייו, אינו מטמא, כיון שבשר אחר עולה תחתיו, דברי רבי
110 יוסי הגלילי. ורבי עקיבא חולק ואומר, שטהרת האבר נלמדת ממה
111 שהקדים בפסוק שלפניו (שם יא לא) אלה הטמאים לכם בכל השרץ,
112 שמכאן דורשים, מה שרץ יש בו גידים ועצמות, אף כל הנלמד
113 מאותה פרשה [אבר מן החי שבשרצים] הוא דווקא כשיש בו גידים
114 ועצמות, אבל בשר הפורש מן השרץ בחייו ללא גידים ועצמות, אין
115 בו טומאה. ורבי חולק עליהם ואומר, שהלימוד מלשון הכתוב בכל
116 השרץ, הוא באופן אחר, מה שרץ יש בו בשר וגידים ועצמות, אף

1 מהו שתעשה יד להכרתה – האם המחצית שהשתחוה לה נעשית
2 יד למחצית השניה, לענין שאם תיגע טומאה במחצית שהשתחוה
3 לה, אף שהיא עצמה אינה נטמאת, מכל מקום תהיה השניה נטמאת
4 על ידה. מסיקה הגמרא: תיקו.
5 הגמרא מביאה ספק נוסף, בענין דבר המחובר לקרקע, האם נעשה יד
6 להכניס ולהוציא טומאה לדבר שדינו כתלוש מן הקרקע: אמר רב
7 פפא, הרי אמרו במשנה (עוקצין פ"ג מ"ח) יהור ו-ענף של תאנה
8 שנפשה – שנתלש ברובו ממקום חיבורו, ומעורה – ומחובר עדיין
9 במקצת בקליפתה של עץ התאנה, ויש בענף זה פירות, רבי יהודה
10 מטהר את הפירות מטמאת אוכלין, כיון שנחשב הענף כמחובר
11 לארץ, ואפילו אם אינו יכול לחיות מחיבור זה. ורחמיהם חולקים
12 ואומרים, שאם מועיל החיבור לענף זה ועדיין יכול להיות, הרי הוא
13 טהור, ואם לאו, הרי הוא נחשב כתלוש, וטמא – ראויים פירותיו
14 לקבל טומאת אוכלין. ומעתה בעי רב פפא לדעת חכמים, כאשר
15 הענף יכול לחיות עדיין, וממנו יוצא ענף שני, והענף השני נתלש
16 ברובו מן הראשון באופן שאינו יכול לחיות, מהו שתעשה הענף
17 הראשון יד להכירו, היינו שאם יתיגע טומאה בענף הראשון, אף
18 שהוא עצמו טהור, יהיו הפירות שבענף השני נטמאים על ידו. מסיקה
19 הגמרא: תיקו.
20 הגמרא מביאה ספק נוסף, האם יש דין יד בטומאת אבר המנוגעת.
21 כאשר נראה נגע בקירות הבית, צריך הכוון להסגיר את הבית שבעה
22 ימים, ולאחריהם אם רואה שנתפשט הנגע צריך לחלוץ את האבנים
23 שבהן הנגע ולקלוף את טיח הבית ולהשליכם מחוץ לעיר, ולתת
24 אבנים אחרות במקומן ולטוח את הבית ולהסגירו שבעה ימים
25 נוספים. ואם חזר הנגע, נותץ את הבית. הגמרא דנה לגבי אבר
26 המנוגעת, שמטמאה באהל, מה הדין באופן שרק חציה טמא [כפי
27 שיבאר בסמוך], האם נעשה החצי השני יד לחצי הראשון ומטמא
28 גם כן: אמר רבי ירמיה, הרי אמרו במשנה (נגעים פ"ג מ"ח) לגבי צרעת
29 הבית, שהאבן שפזוית – אבר שהיא בקצה הקיר הפנימי המפריד בין
30 ביתו לבית חבירו, והאבן נופסת את כל עובי הקיר ונראית גם בביתו
31 וגם בבית חבירו, אם נולד בה נגע בצד הפונה אל ביתו, ששהוא חולץ
32 את האבן מן הקיר בסוף השבוע של הפונה, חולץ ומשליך אותה
33 בולח, כולל החצי שלצד בית חבירו. ואולם בשהוא נותץ את הבית
34 כשחזר הנגע, אם יש שם אבן כזו הנראית בשני הבתים, מוציאה מן
35 הקיר ונותץ את החצי שלו, ומניח חזרה את החצי של חבירו.
36 ומעתה בעי רבי ירמיה, באופן כזה שיש דין אבר המנוגעת על חצי
37 האבן בלבד, מהו שתעשה יד להכרתה – האם המחצית שאינה
38 מנוגעת נעשית יד למחצית המנוגעת, ויהיה גם בית חבירו כאהל
39 שיש בו אבן מנוגעת וכל הנכנס אליו נטמא. מסיקה הגמרא: תיקו.
40 שנינו במשנה: אם מתה הבהמה שיש בה אבר המדולדל, לדעת רבי
41 מאיר האבר מטמא משום אבר מן החי, ולא משום אבר של נבילה.
42 מבררת הגמרא: מאי איכא – איזה הבדל יש בין אבר מן החי,
43 לאבר של הנבילה. משיבה הגמרא: איכא בינייהו בשר הפורש
44 ממנו (מאבר בהמה) – יש הבדל ביניהם אם נתלש האבר מהבהמה
45 ואחר כך פרשה ממנו חתיכת בשר, דאילו בשר הפורש מאבר מן
46 החי, לא מטמא משום אבר מן החי, כיון שאינו אבר שלם. אבל
47 הפורש מאבר מן הנבילה, הרי הוא ככל בשר נבילה, ומטמא.
48 מבררת הגמרא: הדין של אבר מן החי דמטמא, מאי קרא – מאיזה
49 פסוק נלמד. משיבה הגמרא: אמר רב יהודה אמר רב, כתוב
50 בטומאת נבילה (ויקרא יא לו) ויבי ימות מן הבהמה וגו' הנגע גבולתה
51 טמא עד הערב, ודורשים מהתיבות אבר הבהמה, שאפילו מקצת
52 הבהמה שמתה, היינו שנתלש ממנה אבר מן החי, שאפילו מקצת
53 שהרי האבר שנתלש יהיה חסר בה העולם, כל הנוגע בו יטמא.
54 מקשה הגמרא: והאי מיבעי ליה – והרי פסוק זה נצרך ללמד ממנו
55 לבאי תך [לדרשה אחרת] דרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה
56 אמר רב, ואמרי לה בבתניתא תנא – ויש אומרים שכן שנו
57 בברייתא, נאמר בטומאת נבילה ויבי ימות מן הבהמה וגו', ולשון
58 הכתוב מן הבהמה באה למעט, שמקצת בהמה מטמאה – חלק מן

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' ב

1 כָּל הַנֶּלְמַד מֵאוֹתָהּ פֶּרְשָׁה הוּא דוּקָא כְּשִׁישׁ בּוּ כְּשֶׁר גִּידִים וְעֲצָמוֹת,
 2 אֲבָל בֶּשֶׂר בְּפָנָי עֲצָמוֹת שֶׁנֶּתְלַשׁ מִזֶּה שְׂרָץ בְּחַיּוֹ אֵין בּוֹ טוּמְאָה.
 3 וּמִבְּאֵרֶת הַגְּמְרָא: בֵּין רַבִּי עֲקִיבָא אִיבָא בִּינְיָהּוּ אֲרִבּוּבָה –
 4 הַהֶבְדֵּל בֵּינֵיהֶם הוּא לַגְּבִי הָאֲרִכּוּבָה הַתְּחַתּוּנָה שֶׁל רַגְלֵי הַשְּׂרָץ, שֶׁאֵין
 5 בָּהּ בֶּשֶׂר אֲלָא גִידִים וְעֲצָמוֹת בַּלְבָּד. לְדַעַת רַבִּי עֲקִיבָא, כִּיּוֹן שִׁישׁ בָּהּ
 6 גִּידִים וְעֲצָמוֹת, מִטְּמָאֵת. וְלְדַעַת רַבִּי, כִּיּוֹן שֶׁאֵין בָּהּ בֶּשֶׂר אֵינָה
 7 מִטְּמָאֵת. מִבְּרֵרֶת הַגְּמְרָא: בֵּין רַבִּי עֲקִיבָא לְרַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי, מֵאִי
 8 אִיבָא בִּינְיָהּוּ. וּמְשִׁיבָה: אָמַר רַב פֶּפְּא, בּוֹלְיָא וְנִיב שְׁפָתַיִם אִיבָא
 9 בִּינְיָהּוּ, שֶׁלְדַעַת רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי יֵשׁ בְּהֵן טוּמְאָת אֲבַר מִן הַחַי
 10 בְּשֶׂרַצִּים, כִּיּוֹן שֶׁאֵינֶן חוֹרוֹת לְקִדְמוֹתָן, אֲבָל לְדַעַת רַבִּי עֲקִיבָא, כִּיּוֹן
 11 שֶׁאֵין בְּהֵן גִּידִים וְעֲצָמוֹת אֵינֶן מִטְּמָאוֹת.
 12 וְצָרִיבָא – וְצָרִיךְ הַכְּתוּב לְהַשְׁמִיעֵנוּ דִּין בֶּשֶׂר הַפּוֹרֵשׁ מִזֶּה הַמָּה וְגַם
 13 דִּין בֶּשֶׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַשְּׂרָץ, וְאִי אֲפֻשֶׁר לְלוּמְדֵם זֶה מִזֶּה. דְּאִי
 14 אֲשַׁמְעִינָן בְּהֵמָה – שֶׁאִם הִיא מִשְׁמִיעֵנוּ רַק אֵת דִּין הַבֶּשֶׂר הַפּוֹרֵשׁ
 15 מִזֶּה הַמָּה, אֲפֻשֶׁר לְטַעוֹת וְלוֹמַר, הֵינֵנו טַעֲמָא דְלֹא מְטַמָּא מְחַיִּים,
 16 מְשׁוּם שְׁטוּמָאֵת בֶּשֶׂר נְבִילָה אֵינָה חֲמוּרָה כֹּל כֵּךְ, דְּלֹא מְטַמָּא
 17 כְּכַעֲדָשָׁה אֲלָא בְּכֹזֵת. אֲבָל שְׂרָץ שְׁטוּמָתוֹ חֲמוּרָה, דְּמְטַמָּא
 18 כְּכַעֲדָשָׁה, אִימָא לְטַמָּא מְחַיִּים – תֹּאמַר שְׁגַם בֶּשֶׂר שֶׁפָּרַשׁ מִמֶּנּוּ
 19 בְּחַיּוֹ יִהְיֶה מִטְּמֵא. לְפִיכֵךְ צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁבֶשֶׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ אֵינוֹ
 20 מִטְּמֵא. וְאִי אֲשַׁמְעִינָן שְׂרָץ, אֲפֻשֶׁר לְטַעוֹת וְלוֹמַר, שֶׁהִטְעַם שֶׁאֵינוֹ
 21 מִטְּמֵא בְּאוֹפְנִים הַנּוֹכְרִים הוּא מְשׁוּם שְׁטוּמָתוֹ קֵלָה דְלֹא מְטַמָּא
 22 בְּשֶׂרָה כְּמִשְׂא, וְלְפִיכֵךְ גַּם לֹא מְטַמָּא מְחַיִּים, אֲבָל נְבִילַת בְּהֵמָה

23 שְׁטוּמָתָהּ חֲמוּרָה, דְּמְטַמָּא כְּמִשְׂא, אִימָא – תֹּאמַר שְׁגַם חֲתִיכַת
 24 בֶּשֶׂר הַפּוֹרֵשֶׁת מִמֶּנּוּ הִטְמָא מְחַיִּים. מְסִיקָה הַגְּמְרָא: צָרִיבָא – אֲבָן
 25 נֶצְרָךְ הַכְּתוּב לְהַשְׁמִיעֵנוּ אֵת שְׁנֵי הַדִּינִים.
 26 הַגְּמְרָא מִבְּאֵרֶת אֵת דֵּינָה שֶׁל חֲתִיכַת בֶּשֶׂר שֶׁפִּירְשָׁה מֵאֲבַר מִן הַחַי:
 27 הֵנּוּ רַבְּנָן, הַחֹתֶךְ כְּזוֹת כְּשֶׁר מֵאֲבַר מִן הַחַי, אִם חֲתָבוּ תַחִילָה מִן
 28 הָאֲבַר וְאַחֵר כְּךָ חִישַׁב עָלָיו לֹאכִילָה, מְהוֹר, כִּיּוֹן שְׁטוּמָאֵת אֲבַר מִן
 29 הַחַי אֵין בּוֹ, וְטוּמְאָה אַחֲרַת גַּם כֵּן אֵין בּוֹ כֹּל זְמַן שֶׁלֹּא נִגַּע בְּדַבָּר טַמֵּא.
 30 אֲבָל אִם חִישַׁב עָלָיו לֹאכִילָה וְאַחֵר כְּךָ חֲתָבוּ מִזֶּה אֲבַר, טַמֵּא. כִּי
 31 מִפְּנֵי שֶׁחֲשַׁב עָלָיו בְּעוֹדוֹ מְחוּבֵר לְאֲבַר, נַעֲשֶׂה רֵאזִי לְקַבֵּל טוּמְאָת
 32 הָאֲבַר, וְכִיּוֹן שֶׁאֲבַר מִן הַחַי מִטְּמֵא כְּנְבִילָה הִרִי נְטֵמָא הַבֶּשֶׂר מִן
 33 הָאֲבַר, וְכִשְׁחֲתָבוּ מִן הָאֲבַר וְנִתְבַטְּלָה מִמֶּנּוּ הַטוּמְאָה שֶׁהִיָּתָה בּוֹ בְּתוֹר
 34 חֶלֶק מֵאֲבַר מִן הַחַי, שֶׁהוּא אֲב הַטוּמְאָה, נִשְׂאָרָה עָלָיו הַטוּמְאָה
 35 שֶׁקִּיבַל בְּנִגְיַעְתּוֹ בְּאֲבַר, וְהִרִי זֶה רֵאשׁוֹן לְטוּמְאָה.
 36 הַגְּמְרָא מְבִיאָה מַעֲשֶׂה בְּעֵינֵן זֶה, מִמֶּנּוּ תְּבוּאָה כּוּוֹנֵת הַבְּרִיָּתָא: רַבִּי
 37 אֶסִּי לֹא עָל לְבִי מְדַרְשָׁא – אִירַע פַּעַם אַחַת שֶׁלֹּא נִכְנַס לְבֵית
 38 הַמְּדַרְשׁ, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן אֲשַׁכְּחִיה לְרַבִּי זִירָא – פִּגַּשׁ אֵת רַבִּי זִירָא, וְאָמַר
 39 לִיה רַבִּי אֶסִּי, מֵאִי אָמַרְתָּ בְּבֵית הַמְּדַרְשָׁא – מַה אָמַרְתָּ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ
 40 בְּזִמְנָן שֶׁלֹּא הִיָּתָה. אָמַר לִיה, מֵאִי קִשְׂיָא לָךְ – אֵיזוֹ הַלְכָה הוֹקְשָׁתָה
 41 לָךְ, שֶׁאֵתָהּ חִפְץ לְשִׁמּוֹעַ מַה אָמַרְתָּ עָלֶיהָ. אָמַר לִיה, כֵּךְ הוֹקְשָׁה לִי,
 42 דְּקָתְנִי בְּבְרִיָּתָא לַגְּבִי הַחֹתֶךְ בֶּשֶׂר מֵאֲבַר מִן הַחַי, שֶׁאִם חִישַׁב עָלָיו
 43 לֹאכִילָה וְאַחֵר כְּךָ חֲתָבוּ מִן הָאֲבַר, טַמֵּא, כִּיּוֹן שֶׁקִּיבַל טוּמְאָה מִן
 44 הָאֲבַר כִּשְׁהִיָּה מְחוּבֵר אֵלָיו,